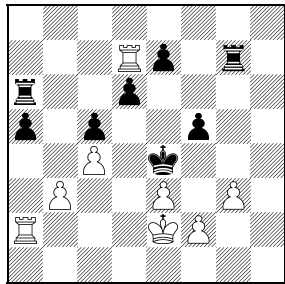

Nečekané inspirace

Jaroslav Polášek

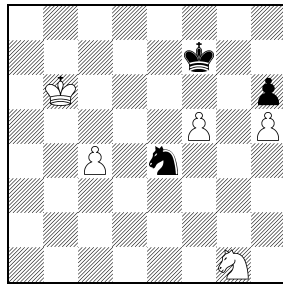
Na rozehrátí si zkuste sami vyřešit následující malou studii **D1**.

J. Polášek
podle partie Keene – Mortensen

1 bílý vyhraje 8+8

David Navara a J. Polášek
originál

2 bílý vyhraje 5+3

D1 1.b4! Po 1.Vb7? Ke5 2.Vb5 Kf6 3.Vaxa5 Vxa5 4.Vxa5 sice bílý získal pěšce, ale po 4...e5 by vyhrát nemohl. **1...cxb4 2.f4 a) 2...Vh7 3.Vxe7+ Vxe7 4.Vd2** s dalším **5.Vd4 mat** b) 2...Vc6 3.Vd2 Vxc4 4.Vc7! Vxc7 5.Vd4 mat.

Za vznik této studie vděčím Pepovi Maršálkovi, který mi poslal pěkný závěr partie **Keene – Mortensen**, Arhus 1983. Na rozdíl od **D1** měl bílý navíc bPa5 a dva kameny stály jinak: bVa2→a1 a cPa5→a7. Kromě efektního 1.b4 snadno vyhrávalo 1.Vh1 i 1.f4 (v **D1** 1.f4? nevychází pro 1...Vh7 a bílý by dokonce prohrál).

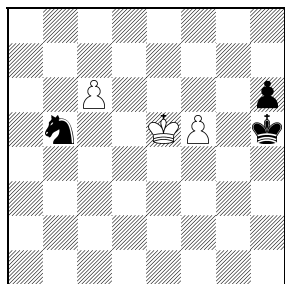
Začátkem července mi David Navara poslal závěr své osm let staré partie s H. Stefánssonem s dotazem, zda by byla vhodným námětem na studii. Tehdy jeho soupeř v silné časové tísní nabídl remízu, kterou David rád přijal. Následně při analýze s počítačem objevil nečekanou cestu k výhře. Námět to byl zajímavý a tak jsem neváhal a pustil se do práce. K mému překvapení stačila drobná úprava pozice a vyloupla se další teoreticky přínosná varianta.

D2 1.Jf3! Jezdec směřuje na h4, aby pokryl pěšce f5.
a) 1...Kf6 Zmiňovaná partie **Navara – Stefánsson** (Reykjavík 2012) skončila remízou v nepatrně pozměněné pozici bJf3→g6. **2.Jh4!** Pěšce f5 je potřeba udržet i za cenu jezdců. Druhé krytí 2.Jd4? nestačí, po 2...Ke5 3.c5 Kxd4 by černý král stačil z centra včas zasáhnout, např. 4.c6 Ke5 5.c7 Jd6 6.Kc6 Jc8 nebo i 6...Jxf5 7.c8D Je7+ s remízou. **2...Kg5 3.Kc6!!** Pod pěšce! Tenhle motiv se bude opakovat ještě několikrát.

David se původně domníval, že vyhrává 3.c5?! Kxh4 4.c6 Kg5?! 5.c7 Jd6 6.Kc6 Jc8 7.Kd7 Jb6+ (černému nepomůže 7...Ja7 8.Ke6 Kxh5 9.f6 Kg6 10.f7 Kg7 11.Ke7 Jc8+ 12.Kd7) 8.Ke6 Kxh5 9.Kf7! Počítač ho však upozornil na jednoduchou remízu 4...Kxh5! 5.c7 Jd6 6.Kc6 Jc8 7.Kd7 Jb6+ 8.Ke6 Kg5 9.f6 Kg6 10.f7 Kg7 (11.Ke7? Jd5+!).

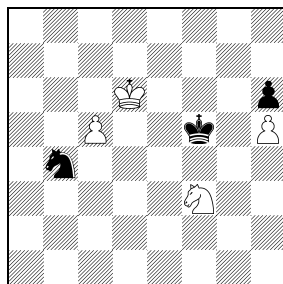
3...Kxh4 4.Kd5 Jf6+ 5.Ke6 Kg5 6.c5 Je8 7.c6 Jc7+ 8.Kd6! Jb5+ 9.Ke5! Kxh5 (viz diagram 3) **10.Kf6!!** Znovu pod pěšce! Dalšímu Kg7(g6) s proměnou pěšce „f“ už černý nezabrání. Všimněte si, že Ph6 černému překáží, bez něj by po 10...Kh6 remizoval, např. 11.Ke7 Jc7 12.f6 Jd5+ 13.Kd6 (13.Ke6 Jb6! 14.Kf7 Jd5) 13...Jxf6 14.c7 Je8+.

po 9...Kxh5 (varianta a)

3 10.Kf6!! 3+3

po 7...Kf5 (varianta b)

4 8.Je1! 4+3

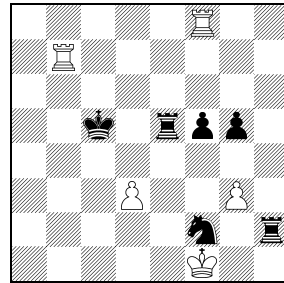
b) 1...Jd6 2.c5 Jxf5 3.Kb7! Nečekaným tahem bílý připravuje postup pěšce. Nešlo ihned 3.c6? pro 3...Je7 4.c7 Jd5+ 5.Kb7 Jxc7 6.Kxc7 Kf6 7.Kd6 Kf5 a poslední bílý pěšec padne. **3...Je7 4.Jd4!** Nepouští krále na e6 (4.Kc7? Ke6)) **4...Kf6 5.Kc7!** Pod pěšce! **5...Jd5+** Černý se musí vyhnout výměně jezdců (5...Ke5? 6.Jc6+), a po 5...Kg5 by nedokázal včas zastavit pěšce c, např. 6.Kd6 Jc8+ 7.Kd7 Ja7 8.Kc7 Kxh5 9.Kb7 a jezdec by byl chycen. **6.Kd6 Jb4 7.Jf3! Kf5** (viz diagram 4) **8.Je1!** K opakování pozice by vedlo 8.Je5 Jc2 9.Kd5 Jb4+ 10.Kd6 Jc2.

Jezdec si musí nechat přístup na d3 i c2. Teď je černý v zugzwangu, král musí opustit ideální pole f5.

Je paradoxní, že bílý na tahu by vyhrát nemohl. Po 9.Jd3 Jc2! 10.Kd5 Je3+ totiž bílý král nemůže – na rozdíl od řešení – ustoupit na e4.

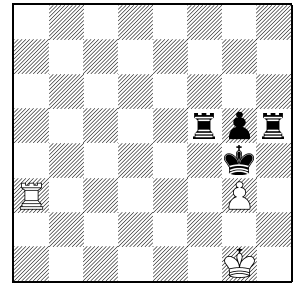
Teď po 8...Ke4 9.Ke6! Kd4 vyhraje efektní 10.Jc2+! **8...Kg5 9.Jd3! Jc2** Po 9...Ja6 10.c6 Kxh5 je nejrychlejší 11.Jc5. **10.Kd5!** (10.c6? Jd4 11.c7 Jb5+ 12.Kd7 Jxc7 =) **10...Je3+ 11.Ke4!** (11.Ke6? Jc2 12.Kd5 Je3+ s opakováním pozice) **a bílý vyhraje**, např. 11...Jc4 12.Je5 Ja5 13.Kd5 Kxh5 14.Jc4.

J. Polášek (originál)
podle Gurgenidze + Minski

5 bílý remizuje 5+6

pozice po 9...Kg4
bílý remizuje

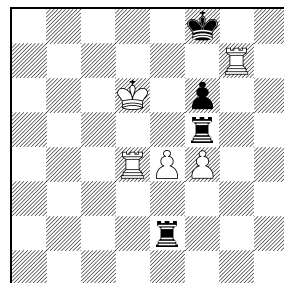

6 10.Kg2! 3+4

D5 má zajímavou historii vzniku. Emil Vlasák mi poslal začátkem roku k řešení studii **D7**. Vyřešil jsem jí až po dvojnásobné nápovědě, zprvu mi unikla skrytá protihra černého. To se stalo nejen mně, ale i silnějším řešitelům. Proto jsem obrátil barvy a složil studii na remízu, překvapivý motiv tak výje vynikne. Pokud ho bílý nenajde, prohraje.

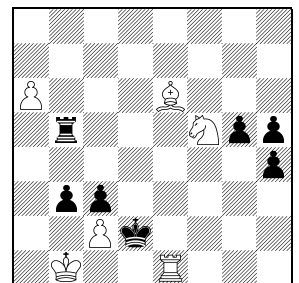
1.d4+! Nejde hned 1.Kg1? pro 1...Kc6 2.Vb4 Jd3 3.Vd4 Vxd2. **1...Kxd4** 1...Kc6 2.dxe5 Kxb7 3.e6 Je4 4.e7. **2.Kg1 Jg4 3.Vb4+ Ke3!** 3...Kc5 4.Vxg4 Va2 5.Vc8+ Kb5 6.Vb8+ Kc6 7.Vc4+. **4.Vxg4! Vh5!** 4...Kf3 5.Kxh2 Kxg4 6.Vg8! Ve2+ 7.Kg1 Ve3 8.Kh2! Va3 9.Vg7 remíza, černý svou pozici nezesílí (9...Vxg3 10.Vxg5+ Kxg5 11.Kxg3). **5.Va4/b4 Kf3 6.Vxf5+! Vxf5+!** Nečekaný mezišach. Předčasně 7.g4? vyvrací 7...Vh4! 8.Va3+ Kxg4 9.Vg3+ Kh5! (ne 9...Kxg3? pat). **7...Ke2 8.Va2+** (8.g4? Vf1+) **8...Kf3 9.Va3+ Kg4** (viz diagram 6) **10.Kg2! remíza**. Přestože má černý o věž víc a je na tahu, nevyhraje! Po odtahu jedné z věží (10...Vb5/Vh8) přijde 11.Va4+ a druhá věž hyne 11...Kf5/h5 12.g4+.

D. Gurgenidze a M. Minski
Pat a Mat 2019

7 bílý vyhraje 5+4

Jan Míšek + J. Polášek
verze

8 Bílý remizuje 6+7

D7 1.Vg4 Bílý musí pokrýt pěšce f4. Pokus 1.Ke6?! Kxg7 2.Kxf5 nevyjde pro 2...Vf2! 3.Vd7+ Kf8! (3...Kg8? 4.Kg6) 4.Vd6 Kg7! s remízou (5.Vxf6 Vxf4+ 6.Kxf4 Kxf6). **1...Va5 2.Ke6 Vxe4+!** Skrytá protihra. **3.Vxe4 Va6+** Po 3...f5? 4.Vg5! Va6+ 5.Kxf5 Vf6+ se bílý snadno vyhne patu, místo 6.Kxf6? pat hraje 6.Kg4 či 6.Ke5. **4.Kd7!** Remízu 4.Kf5?! Kf7! znáte z předchozí studie. **4...Va7+ 4...f5 5.Ve8+ Kf7 6.Vgg 5.Kd8 5.Kd6? f5 5...Va8+ 6.Kc7 f5 7.Vh4! fxe4 8.Vh8+ a vyhraje**.

D8 Jan Míšek z Chebu nám poslal zajímavý patový motiv. Jeho nejvýraznější zpracování najdete na předchozí straně (viz **D69**). Zde nabízím jednodušší verzi vhodnou k samostatnému řešení.

1.Ve2+! O věž by bílý stejně přišel, takto sebere pěšce b3 jezdcem a pokryje jím pole a5. **1...Kxe2 2.Jd4+!** 2.Sc4+? Kd2 3.Sxb5 bxc2+ **2...Kd1 3.Jxb3** Pole a5 je pokryto, černý musí ztratit tempo, aby se věž dostala na sloupec a. Nejde 3...Vb8? pro 4.Sd5 a černý musí dát za postouplého pěšce věž 4...g4 5.a7 Vd8 6.a8D Vxa8 7.Sxa8 a bílý stačí včas pochytat černé pěšce, např. 7...h3 8.Jd4 g3 9.Jf5 h4 10.Jxh4.

a) 3...Vb6 4.Sc4 Vb4 5.a7 Va4 6.Ja5! Vxa5 7.Sa6! Vxa6 8.a8D Vxa8 pat; b) 3...Vb4 4.Sg4+! Přehodit tahy nejde, po 4.a7? Va4 5.Sg4+ Ke1! by se černý patu vyhnul. **4...hxg4** Teď už 4...Ke1 nestačí: 5.Sd7 Vb6 6.Sb5 Vb8 7.Sc6 s remízou. **5.a7 Va4 6.Ja5! Vxa5 7.a8D Vxa8 pat**.